

Projekt Omställning

Projektnamn: Omställning

Projektägare: Försäkringskassan SF Värmland samt medsökande parter Landstinget i Värmland och Arbetsförmedlingen.

Projektorganisation: Styrgrupp, Projektledare, Arbetsgrupp/Designteam

Finansiering: Samspelets samordningsförbund

Inledning

Projekt Omställning ingår som en del av Finsam Värmland/Dalslands gemensamma utvecklingsarbete; genom metodiken tjänstedesign vars syfte är att skapa bättre verksamheter utifrån verkliga behov och skapa ökat värde för dem vi är till för. En behovsanalys¹ genomförd av parterna i augusti 2017 identifierades två huvudmålgrupper; individer som står långt från arbetsmarknaden och som ofta uppbär försörjningsstöd och har kontakt med flera parter samt individer som är högutbildade, har en anställning, men som vid sjukdom och sjukfrånvaro har svårt att återgå i ordinarie arbete. Detta projekt fokuserar på att få förståelse för och insikt om varför den senare målgruppen inte ges möjlighet till omställning för att kunna bidra på arbetsmarknaden. Lärande ska ske mellan delprojekten:

- Pilotprojekt Insikt², Projektledare Elina Svensson
- Pilotprojekt Omställning, Projektledare Sofia Axelsson (fas 1-2)

Bakgrund

Sjukskrivningarna har under den senaste femårsperioden ökat kraftigt. Det är främst psykiatriska diagnoser som ökar och är den vanligaste orsaken i de pågående sjukskrivningarna. Det drabbar särskilt kvinnor som arbetar i den offentliga sektorn med nära kontakt med individer. Samtidigt finns en stark arbetsmarknad med svårigheter att tillgodose arbetsgivares behov av viss arbetskraft. I flera av den offentliga sektorns yrkesgrupper är det brist på arbetskraft. I Värmland finns ca 6 500 personer sjukskrivna. Många av dem har en yrkesutbildning och kompetens som för tillfället inte används i arbetslivet. Vissa kommer inte att kunna återgå i ordinarie arbetsuppgifter och riskerar långa sjukskrivningsperioder. Det påverkar möjligheten att ta återgå till arbetsmarknaden.

Det har tidigare genomförts utvecklingsarbeten i Värmland kopplat till psykisk ohälsa. Den och annan kunskap ger oss insikter i vikten av tidiga signaler för att undvika ohälsa. Det finns även utmaningar i rehabiliteringen åter till arbete med en upplevd otydlig planering tillsammans med organisatoriska hinder och regler som påverkar möjligheten till återgång.

Syfte

Syfte med projektet är att förstå vad som påverkar återgången i arbete under en sjukskrivningsperiod. Genom kunskap om hinder och drivkrafter, skapa strukturer hos samhällsaktörer som underlättar återgången i arbete där förmåga och kompetens tas tillvara, inom de yrken där arbetskraftsbristen är stor.

¹ Bilaga Behovskartläggningsworkshop 2017-08-17

² Bilaga projekt Tjänstedesign/Insikt

Mål

Effektmål:

- På sikt bidra till att fler värmlänningar återgår snabbare i arbete efter en sjukskrivning och att arbetsgivare får arbetskraft med rätt kompetens.

Projektmål:

- Ta fram ett kunskapsunderlag om hinder och drivkrafter för återgång i arbete vid sjukskrivning (fas 1-3).
- Öka insikt och förståelse hos involverade parter om målgruppens behov samt hinder för att uppnå önskade effekter (fas 3-5).
- Kunskapsspridning genom aktiv opinionsbildning till aktuella samhällsaktörer och allmänhet (fas 1-5).
- Insatser som ökar samarbete mellan olika branscher (fas 3-5).
- Ta fram och testa lösningar som minimerar hinder och stärker drivkrafter för återgång i arbete för sjukskrivna män och kvinnor. Lösningarna ska innebära effekt för både snabbare omställning och att återgången är hållbar över tid. Lösningarna ska kunna anpassas till olika förutsättningar och vara spridningsbara geografiskt samt inom och mellan organisationer (fas 4-5).
- Ökad kännedom om nya lösningar som skapar ökat värde för målgruppen (fas 4-5).

(Kursiv stil genomförs under förutsättning att beslut om fortsatt finansiering tas.)

Målgrupp

Primär målgrupp i projektet är samhällsaktörer och allmänhet. På längre sikt förväntas de tjänster som tas fram ge effekter för målgruppen sjukskrivna män och kvinnor med yrkesutbildning inom främst skola, vård eller omsorg men även andra branscher.

Genomförande

Metod

Genom metoder inom tjänstedesign³ genomförs projektet med processer som innefattar stor användarinvolvering. Projektet delas upp i olika faser; förbereda, utforska, förstå, utveckla, förändra. Metoden går ut på att ta reda på användares behov och sedan tillsammans med användaren ta fram lösningar och testa och förbättra efterhand. Resultatet används för att påverka eller förändra strukturer så tidigt som möjligt i sjukskrivningsprocessen.

De som behöver involveras i projektet varierar över tid. Primärt är det sjukskrivna män och kvinnor, personal inom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och hälso-och sjukvården och arbetsgivare. Det finns även andra intressenter så som fackliga organisationer, intresse- och brukarorganisationer som är viktiga.

Arbetet planeras att ske på geografiskt begränsat till Karlstad och Hammarö, initialt. Utökning i länet kan komma att ske beroende på de lösningar som kommer fram och var de kommer

³ Bilaga om tjänstedesign

Projektbeskrivning projekt Omställning

att testas efter fas 3 och under förutsättning att beslut om fortsatt finansiering tas. Följeforskning kan komma att kopplas på projektet.

Omfattning och avgränsning

Projektperioden är för fas 1-2 2018-02-15 – 2018-08-31 samt fas 3 2018-09-01 – 2019-01-30 (under förutsättning att finansiering beviljas). För aktivitets- och tidsplan se bifogad bilaga⁴.

Under den första och andra fasen förbereds fas tre genom att sammanställa rapport och statistik, ta fram en genomförandeplan, rekrytera projektledare, rekrytera arbetsgrupp från parterna, kartlägga och omvärldsbevaka liknande projekt i landet, ringa in aktörer som är viktiga i processen, mm.

Genom rapporter och statistik ringas målgruppen in och avgränsas för att inte bli för bred. Under fas tre utforskas målgruppens behov (dem som projektet på sikt ska skapa värde för) enligt metoden tjänstedesign. Behoven analyseras och sammanställs i insikter och identifierar organisationsspecifika och organisationsövergripande utmaningar för de samhällsaktörer som målgruppen möter eller har behov av möta. Resultatet blir ett kunskapsunderlag för samhällsaktörer att utveckla sina enskilda verksamheter samt samverkansinsatser utifrån.

I nästa fas (under förutsättning att beslut om finansiering tas) tas lösningar på utmaningarna fram och testas på målgruppen om de skulle skapa bättre resultat.

Ansökan om finansiering från samtliga förbund i Värmland för fas 3 samt ansökan om medfinansiering från förbunden och finansiering från ESF för fas 4.

Presentation av resultat

Resultatet kommer att presenteras utifrån olika tjänstedesignverktyg, såsom personas, kundresor eller tjänstekartor, mfl. Här finns behov av stöd genom kommunikatör eller designbyrå.

Uppföljning, utvärdering och lärande

- Hur har de chefer/medarbetare från parterna som inte varit med i designprocessen uppfattat arbetet? Har det syntts, fångats upp internt hos parterna och/eller i samverkan, osv.
- Vilket värde skapas av att jobba med tjänstedesign i verksamheterna? Ser man några skillnader i verksamheterna? Ökar insikterna om vad man ska göra mindre av/mer av?
- Ökar samverkan?
- Hur uppfattar individer som fått ta en aktiv roll i designarbetet metoden?

Risker

- Grundläggande **kompetens hos projektledare om tjänstedesign** är central. Vid avsaknad av denna kompetens kan det bli svårt att driva processen med förståelse för vilket resultat som ska uppnås.
- Om medarbetare som ska ingå i **arbetsgruppen/designteamet inte ges förutsättningar** att delta i projektet kan det innebära att resultatet försenas eller inte alls kan levereras.

⁴ Bilaga; aktivitets- och tidsplan.

Projektbeskrivning projekt Omställning

- Projektledare och designteam är i behov av **stöd från en tjänstedesigner** som kan planera de olika stegen för genomförande, som kan utmana vid analys av inhämtade uppgifter och stödja vid sammanställning. Tjänstedesignkompetensen behöver säkerställas annars riskeras förmågan att genomföra projektet utifrån vald metod.
- Designteamets förmåga till nyfikenhet är central för att utforska det vi inte känner till. Dessutom behöver de kläs på med **kunskap om tjänstedesignmetoder** för att kunna utforska med "öppet sinne". Annars är risken att utforskandet begränsas och att bekräfta egna teser.
- **Inspiration och kompetens** från aktörer, designers, andra branscher mfl ökar sannolikheten till mer innovativa lösningar.
- Tillgång till en **kommunikatör** krävs för sammanställning och spridning av resultat.
- **Beslut om finansiering** från Värmland/Dalslands samordningsförbund är avgörande för att genomföra fas 3.
- **Beslut om finansiering** från ESF samt medfinansiering från Värmland/Dalslands samordningsförbund är avgörande för genomförande av fas 4-5.

Styrgruppen för projektet har möjlighet att skapa förutsättningar för att riskerna inte inträffar. Styrelserna för respektive samordningsförbund i Värmland behöver i god tid ta beslut om medfinansiering.

Projektorganisation

Projektägare

Försäkringskassan SF Värmland

Styrgrupp

Representanter från samtliga parter samt från olika delar av Värmland/Dalsland. Styrgruppen är tillsatt för hela uppdraget kring utveckling av verksamheter med hjälp av tjänstedesign genom projekten Insikt och Omställning, men med olika ansvarsfördelning i styrgruppen i förhållande till de olika delarna i uppdraget.

Mirela Memic Sandström, chef Försäkringskassan SF Värmland

Lena Hertzberg och Björn Ericsson, chef Arbetsförmedlingen

Jürgen Staub-Lambrecht, chef Landstinget i Värmland

Anna-Karin Thörnqvist, utvecklingsledare Landstinget i Värmland

Ida Kullgren, chef Experio Lab Landstinget i Värmland

Anna Jarebo, Arvika kommun, IFO

Hannes Fellsman, Filipstads kommun AME

Felicia Weinberg, Sunne kommun (soc.ch)

Ulrika Vitalis, Hammarö kommun IFO

Elina Svensson, tjänstedesigner och projektledare Insikt

Sofia Axelsson, projekt Omställning Försäkringskassan SF Värmland (fas 1-2)

Meta Fredriksson-Monfelt, förbundschef Samspelet samordningsförbund

Caroline Kullgren, arbetsgivare HR-strateg Karlstads kommun

Niklas Larsson, arbetsgivare HR-chef Landstinget i Värmland

Projektbeskrivning projekt Omställning

Referensgrupp med olika kompetenser över tid behöver kopplas till projektet. Behov av EU/ESF kompetens i projektet.

Arbetsgrupp

Arbetsgruppen eller designteamet som ska genomföra momenten ska bestå av personal från involverade organisationer. Arbetsgruppens uppgift⁵ är att tillsammans med projektledaren undersöka projektets frågeställningar genom metoden tjänstedesign. Det innebär att utforska individens behov och upplevelser för att skaffa oss gemensam förståelse och insikter, samt identifiera viktiga kritiska hållpunkter, som vi behöver säkerställa att de fungerar bra i vårt gemensamma system. Personerna som ska rekryteras till arbetsgruppen ska ha erfarenhet av att möta målgruppen i vardagen, ha kunskap om sin egen organisations lagar, regler, uppdrag, ansvar och roll men samtidigt vara nyfiken på det som vi inte känner till, samt en vilja att försöka förstå, för att skapa bättre lösningar. Annan kompetens/erfarenhet som är intressant för uppdraget; handläggare på Försäkringskassan, handläggare eller arbetsterapeuter på Arbetsförmedlingen, arbetsterapeuter, sjuksköterskor, läkare eller rehabkoordinatorer inom vården. Även personliga egenskaper såsom utvecklingsorienterad, nyfikenhet, förmåga att samverka, förmåga att se helheter, kanaler för förankring i egen organisation, osv. Både kompetens och personliga egenskaper är viktiga. Genom att låta personal från parterna få kunskap om tjänstedesignmetodik för verksamhetsutveckling ges möjlighet till insikter om den målgrupp de möter i vardagen, förutsättningar till att utveckla partsspecifika utmaningar som bättre skapar nytta och ger därmed förutsättningar till framtida implementering.

Budget

Projektet kommer i de första två faserna att drivas med medel från Samspelets samordningsförbund, då uppstartsarbetet är begränsat till områdena Karlstad och Hammarö. Under fas 1-2 kommer dialog föras om hur projektet ska drivas vidare endera enbart som en fortsättning i pilotområdet alternativt med spridning inom Finsam Värmland.

Det finns två alternativ till genomförande av fas 3:

1. Behovskartläggning genomförs i lokal omfattning Karlstad-Hammarö i fas 3 – utforska och förstå hinder och drivkrafter, som i sig kommer vara ett viktigt kunskapsunderlag för parternas och Finsams verksamheter. Finansiering via Samspelet.
2. Behovskartläggningen genomförs i hela Värmland med finansiering av Värmlands samtliga förbund.

Fortsättningen i fas 3 beslutas under våren 2018. Finansiering söks via Samspelet samt förstudiemedel från Region Värmland.

Ansökan om medel till ESF Norra Mellansverige preliminärt vara inskickad i november månad där beslut om eventuell tilldelning brukar kommuniceras i februari 2019.

Vid en ansökan om ESF-medel förväntas alltså fas 4 var starten på ESF projektet, beroende på hur intresset ser ut. Då kommer lösningar utifrån behovsanalysen utvecklas och testas i hela länet.

Total budget för 2,5 år blir ungefär 10 miljoner. I ESF-projekt beräknas en medfinansiering

⁵ Bilaga Arbetsgruppsbeskrivning

Projektbeskrivning projekt Omställning

med 53 %, fördelat på 3 budgetår. Behovet är då att Finsam Värmland bidrar från alla förbund. Detaljerad budget för varje fas finns i bifogad bilaga⁶.

⁶ Bilaga Budget